AYDEDE

No. 91 — 44
ÇARŞAMBA 6 Ekim 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Sağ Olsun Eş, Dost !

Lüks ve konfor eşyasına konacak verginin yekûnu Maliye Bakanının tahminine nazaran bir sürü milyon tutacakmış. O halde lüks ve konfor eşya listesi çok uzun ve kabarık olacak, yani lüks sayılamıyacak mallardan da bu vergi alınacaktır.

Meselâ - eğer doğru ise - listeye sokulacağı söylenen Naylon çoraplar işte lüks kısmına girmemesi icabeden halk tipi mallardandır. Naylon çorapları azıcık dikkatli kadınlar beş altı ay giyebiliyorlar; en çapaçul ve şapşalı da üç aydan önce eskitemiyor. Bunun ne demek olduğunu hesapsızca para sarfedebilen sayılı kalantorlardan başka hepimiz biliriz. O icat memleketimize girdi gireli üzüntü veren bir masraf kapısı kapandı.

Sonra bir mühim nokta da şudur: Bizim bildiğimize, görüp işittiğimize göre lüks eşyanın en pahalıları, kürkler, esanslar, mücevherler, ipekli Paris tuvaletleri ve çamaşırları, Amerikan moda mamulâtı memleketimize gümrüklerden fazla esami ve evsafı hemen hemen malûm yolcular tarafından sokulmaktadır ve öylelerinden vergi alma yolu pek bulunamamaktadır.

Maruf (İstanbul) vapurumuzla dönen yurddaşlarımızdan acaba kaçta kaçı gittiği şekilde rıhtıma çıkıyor? Her halde ve en azı bir deve yükü fazlasiyle geliyor!

Bir zamanlar inceleme ve tetkik heyetleri sandıklarını dolduran ne idi? Muhakkak ki harciâlem eşya değildi, yüzde yüz lüks nev'indendi. Diplomatik valizleri de unutmıyalım.

Düşününüz ki bütün bunlar lüks vergisi konulmadan böyle oluyordu. vergiden sonra ne olacağını, zengin ve nüfuzlu eşhasın daha ne gibi yollar bulacaklarını Allah bilir. Bizim bildiğimiz deve değil, fil yükü eşya sokmağa çalışacaklarıdır!

100 lira dövizle memleketten çıkan alelâde bir yolcunun dönüşte nasıl yüklü geldiğine resmen şaşan olmadığı gibi meselâ yine bu 100 lira ile seyahlarımızın dünyayı nasıl gezip tozduklarını, milyoner hayatı geçirdiklerini soran da yok, tabii!

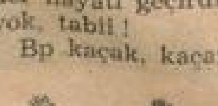

Bp kaçak, kaçamaklı yollar iyice kapatılmaz, kayıt ve şartlar arttırılıp tatbika da geçilmezse memlekete giren lüks eşyayı pek mübrem lüzum üzerine ancak orta tabaka satın alacaktır.

Ötekiler sadece otomobil, tenezzüh motörü nev'inden cebe, valize, mühürü açılamaz sandığa sığamıyacak büyük eşyanın gümrüğünü vereceklerdir.

Vardakosta bayanlarımızın sırtında gördüğümüz giranbaha kürklerden, parmaklarında ve göğüslerinde pırıldaşan seçme mücevherlerden hangisi gümrük resmi ödenmiş maldır?

Sağ olsun, ecnebi memleketlere ulaştıran Hava ve Deniz Yolları, Seyahat imkânları ve bu imkânlara malik eş, dost!

AYDEDE

Kadın — Günahtır ayol!.. Adımını atsa kabahat oluyor, boyuna tenkit ediyorsun, rahat bırak biraz çocuğu!.

Erkek — Bırak alışsın hanım!. Belki ileride başbakan falan oluverir.

İYİ İŞE İYİ OLDU, DERİZ !

Avusturyadan 80 vagon alacakmışız. Vagon ihtiyacımız söz götürmez. Fakat bu defaki satın alma şartlarımız çok hoşumuza gitti: Avrupanın diğer fabrikaları 80 vagon için 13 milyon lira istemişler. Avusturyalılarla 9 milyon üzerinden uyuşmuşuz. Alacağımız vagonlar Çekoslavakyadan getirdiğimiz vagonlar ayarında olmakla beraber yüzde 20 ucuza mal olmakta imiş ve bedelleri tütünle ödenecekmiş.

Dahası var: Yeni vagonların, üçüncü mevki de dahil, hepsi "kuşet" li imiş; yani geceleyin müşteriye uzanma imkânı veriyormuş. Ulaştırma Bakanını şu muvaffakiyetli hizmetinden dolayı takdirle anarsak hata mı etmiş oluruz? İyi işe, iyi oldu demekten kaçınmıyalım ve kaçınmıyanlara "vay köftehor, nasıl da hükûmeti methetme yolları buluyor!" diye dil uzatmıyalım.

Sahıslara ve partilere körü körüne bağlanmamışlar, yaptığı işe göre bir adamı överler de, yererler de... Alışalım böyle şeylere!

Hemen Tekzip Edilse

Kazanç vergisi arttırıldığı takdirde memurlara verilen maaşların mikdarı da azalacak mı? Yani kazanç vergisi zammı memurlara da mı teşmil olunacak? Bu haber veya rivayetin şehrimizde hasıl ettiği heyecanlı tesire bakarak söylüyoruz: Rivayetin tamamen asılsız olmasını ve hemen tekzibini dileriz. Memurun endişe ve üzüntüsü zaten başından taşkındır.

İşe Başlıyoruz, Hayırlısile !

Tarım Bakanı Boluda: "Cumhuriyet nesli yeni idareyi ekonomik zihniyete sahip olmıyan ve millî kıymetlere ehemmiyet vermiyen bir nesilden devir aldı" dedikten sonra "ormanlarımızı kalkındırmak yolunda âzami şekilde çalışmalara ehemmiyet verileceğini" sözlerine ilâve etmiş.

Eski idarelerin kusuru söz götürmez. Kabul! Fakat yeni idaremiz bu ay içinde 25 inci yıl dönümünü kutlayacak. Bakanın söyleyiş tarzına bakılırsa sanki eski idareye daha dün nihayet vermiş ve yenisini bugün devir almışız. İşlere başlıyoruz, hayırlısiyle!

Te'kid Te'kid Üstüne...

Buna Bir Çare Bulmalı!

Bizde mahkemelerin işlerini ağır görmelerine sebep olan aksaklıklardan biri de mahkeme tarafından istenen evrak veya suallelere alâkalı makamlar tarafından çabuk cevap verilmemesidir. Dikkat ederseniz görürsünüz ki duruşma ekseriya "alâkalı makamlara yazılan ve henüz cevabı gelmemiş olan müzekkerelerin te'kidi" için başka bir gün, bir, bir kaç hafta öteye bırakılır. Yine de gelmediği çoktur.

Bu hal, yalnız hakimlere vakit kaybettirmekle kalmaz, aynı zamanda belki de günahsız olarak mahkemeye düşmüş olanların haklarını geç almalarına sebep olur.

Mahkemelerce istenen evrak ve cevapların diğer muamelâta tercihan yollanması işi emniyet ve nizam altına alınmadıkça, sair dairelerin iş görme mekanizması matlûp veçhile işlemedikçe mahkemeler ne yapsın?

Halledilecek davalardan biri de budur.

Bir Genel Müdür Aranıyor

Ulaştırma Bakanı şöyle demiş:

— "Denizyolları İdaresine, sırtını Devlete dayamıyan, mesuliyeti nefsinde duyan bir genel müdür arıyorum."

Meşhur (Bir muhasip aranıyor) komedisinin ismini hatırlatan bu söz, söz olarak pek ciddidir ve güzeldir. Bekleyelim. Bakalım o vasıfta kâmil insan kim imiş? Bulunabilirse ne mutlu bize!

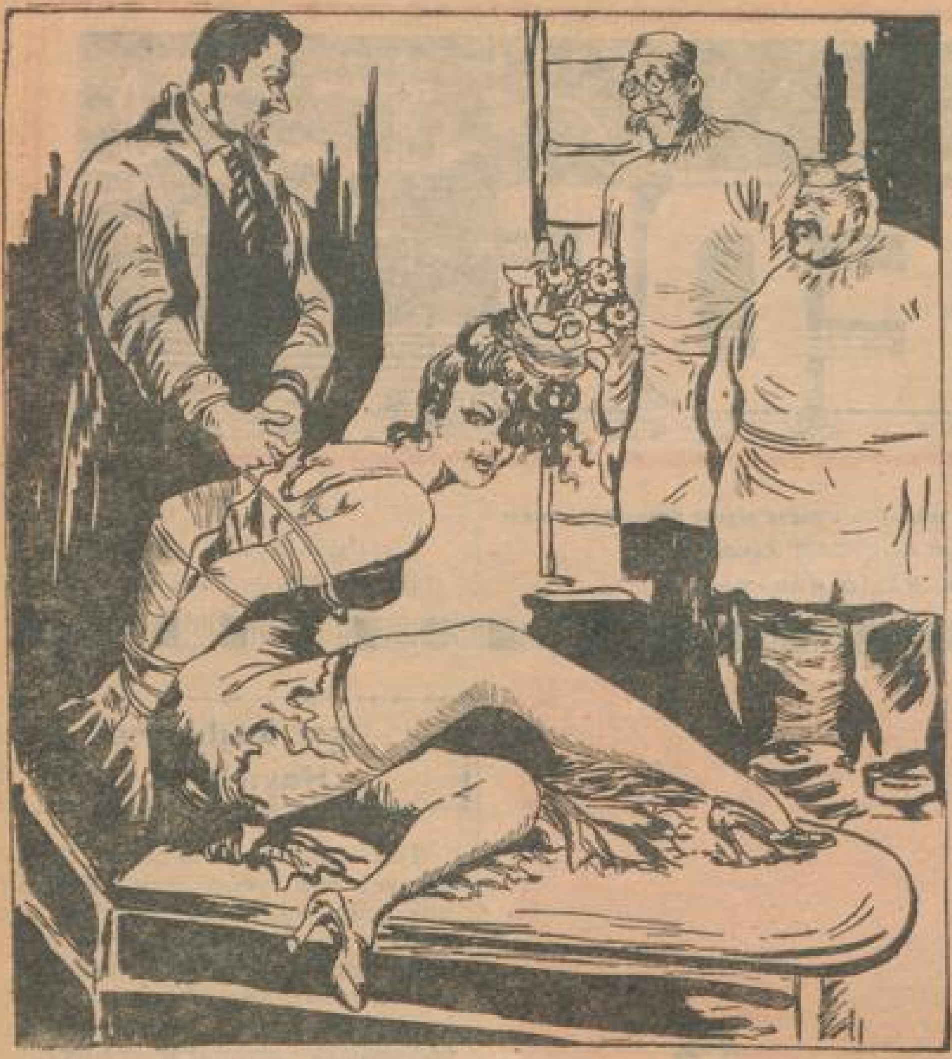

— Bay direktör... Kadın delinin biri... Elbisesini parçalamak istediği için biz de bağladık.
— Şu halde asıl deli ve ahmak sizsiniz!

"Travasso" nun (Timarhane) nüshasından

Bugünden, dünden

Eski Kantolar ve Kantocular

— 1 —

Viktor — Büyük Amelya — Eftimya — Küçük Virjini — Minyon Virjini

Şimdiki bazı tulûat kumpanyalarında hâlâ eski usûl kantolar var. Bahçelerde, gazinolarda, sözüm ona millî oyunlar diye, saz faslı arasına katılan numaralar bir vakitki kantolardan hemen hemen farksız. Yalnız, o kılişeleşmiş ad kullanılmaz oldu, gaiplere karıştı.

Mahut kelime, İtalyanca nağme mânasına gelen (Canto) dan dilimize girmiş. Lâtince aslı (Cantus) u da frenkler (Chant) yani şan şeklinde kabullenmişler.

Tavuk, kaz, koyun gibi anaç, besli, bıngıl bıngıl olması matlûp mahlûklardanmış gibi eski kantocuların onda dokuzu iri kıyım, etli butlu şeylerdi. Demirbaşlar yıllarca şanoda arz-ı endam eder, genç ve yenileri kıt yetişir, çabucak tavlanarak hoşurlaşırlardı.

O zamanın tulûat tiyatrolarında evvelâ (bir perdelik gülünçlü komedi) oynanmak âdetti. Bu bence, her kantocunun söyliyeceği kantoların ciltli notaları perde altından çalgıcılara uzatılır; cıngır cıngır çıngırak çalar ve perde açılır.

Şişkoların sahneye çıkışları, ayak atışları, kemanın solosuyla omuz titrete titrete gerdan kırışları, egilip egilip arkaya saç döküşleri, birden doğrulup çarh çevirişleri, seyircilere puseler yollıya yollıya kulise girişleri hep birbirlerinin aynı idi.

Fistanları toz penbesi, nar çiçeği, kanarya sarısı, çayır yeşili, menekşe moru parlak atlastan olur; renk renk pullar boncuklar, şeritlerle süslendiğinden yanar döner gibi dururdu. Pufla göğüs dekolte, asma kabakları meydanda, gövde ve karınla bir endeki belde pırıl pırıl kemer, etek diz kapaklardan uzunca, kenarında ipek saçaklar. Saçaklar maşa ile kıvrılıp kabartılmış, gerisine bir koçan iğretisi eklenmiş; tepede fistanın kumaşından küçücük hotoz; çoraplar açık galibarda; ponponlu terlikler yine atlas..

★

En önce sıra, acemi çaylaklarda ve pek köhnelerde idi. (Ah şu dağlar, zümrüt misali), (Yeşillenmiş karşıki kırlar), (Vah zümbüller, vah güller) kabilinden cıllığı çıkmış kantoları savarlar.

Henüz türeyenlerden (Keman kaşlı) lâkaplı Viktor, kişizade bir miras yediye vararak ortalıktan çekilmiş; bıldırcına benzetilen Teraza, Kaba sakal Çerkes Mehmet (Paşanın!) ortanca oğluyla kapanmış; Eftimya evvelce çalıştığı balozu daha kârlı bularak yine Galataya kapağı atmıştı.

Sultan Aziz devrinden kalma, Galatadaki Amerika tiyatrosundan ıskarta, donyağı Büyük Amelya, hantal vücudünden raksa maksa kalkışamaz, gel gelelim hâlâ muhafaza ettiği billûr sesiyle (Kuzumu kaybettim dağda) yı, (Gök yüzünün yıldızları) nı yanık yanık söylerdi. (İlkinin bestesi meşhur Straus'un, ikincisinin ki Avrupalılardan bilmem kimindir. 25-30 yıl evvel İstanbulda yine moda oldulardı).

Acemiler ve höhnelerden sonra gözde kantoculara sıra gelirdi. Çekemiyenlerin (Karanlık ağızlı) diye kulp taktıkları küçük Virjini çıtıpıtı ve kibar tavırlıydı. Kadınlar meclisinde hatır için şöyle oyuna kalkıveren bir ev hanımı halliydi. Elinde canlı bir güvercinle çıkar, nevazilliye andıran çatlakça sesiyle (Güvercin) kantosuna ne nazlı nazlı girişirdi. Şab-ı-emretliğinde kemancı Yorginin gönlünü kapıverdi ve evlendiler.

Karayağız minyon Virjininin edası, işvesi dillere destan. (Ateşi hicrinle yaktın ben gibi biçare) yi söylerken firaklı firaklı göz süzüşlerine, inleyişlerine bütün seyirci erkekler meftun, şuh kıvırışlarına da hayrandılar. Kürd kızı kıyafetine girip (Varanenni) yi tutturunca da coşan coşana. Paşazadelerden âşıkları tümen tümendi.

(Sonu gelecek sayıda)

Sermed Muhtar ALUS

Doktorun Hastalığı

Doktorun biri hastalanır, karısına arkadaşlarından bir doktoru çağırmasını söyler.

— Peki amma sen de doktorsun, başka doktora ne lüzum var?

— Sen çıldırdın mı? Bana garazın nedir? Ya yanlış bir ilâç alırsam?!

Sofrada

— Baba! Benim önümdeki pasta parçası Avrupaya benziyor.
— O da ne demek?
— Tabii, sofrada beş kişiyiz, Avrupa dünyanın en küçük kıt'ası değil mi? Benim pasta da en küçük parçası.

İmtihanda

— Güneşle dünyanın arası nekadardır?
— Yüz kırk dokuz milyon kilometre.
— Bu yüz kırk dokuz rakamını nasıl buldunuz?
— Müthiş buldum!

AKLIMDA KALANLAR

İz'aç Hastalığı

Laklakiyat benim çocukluğumdanberi sevmediğim bir şeydir. Neden mi? Arzedeyim: Evvelâ lâklakiyatın iz'aç edici bir şey olduğunu duyardım; sonra da gördüm.

Meselâ sabahleyin evinizden çıkıp işinize gideceksiniz. Olmadık bir saatte misafir gelir. Henüz giyinmemişsinizdir. O başlar hikâyeye; siz başlarsınız kıvranmıya!! Ve böylece saatler geçer. O gider, fakat sizden sıkıcı asabiyet akşama kadar gitmez. Hülâsa gününüz gece olur ve eğer fazla sinirli iseniz, geceniz de gündüz olur.

Saniyen sokaktasınız bir yere gidiyorsunuz, Tesadüf edersiniz bir sevdiğinize veyahut sizi seven birine. Adamcağızı bir sürü lâkırdıya tutarsınız ve olmıyacak sualler sorarsınız ve bahusus ahval-i âlem hakkında istintak edersiniz. Veyahut adamcağız masası başında işiyle meşguldür ve iş saatinde ziyarete gidersiniz. Çünkü sizin işiniz yoktur.

Meselâ vapurunuza daha bir saat vardır ve saire. Herifi kırk beş dakika yorarsınız. İşini de alt üst edersiniz. Hattâ istiskale de - zımni dahi olsa - uğrarsınız. Bu da pek vazifenizde değildir. Deryadilsinizdir zira!

"O mahiler ki derya içredir, deryayı bilmezler???"

S. M. S.

Hürriyete ve hükûmete dair sözler

1 — Halk hürriyetlerinden asla vazgeçmez, ancak bazı zehaplara kapılarak bunu yapar.
Edmund Burke: 1784

2 — Halk hükûmeti, halk için, halk tarafından, halka karşı mesul olarak yapılır.
Daniel Webster: 1830

3 — Halkın hürriyetleri kralın hukuk ve imtiyazlarını takviye eder, kralın hukuk ve imtiyazları ise halkın hürriyetlerini müdafaa içindir.
Charles I: 1600-49

4 — Muhafazakâr bir hükûmet teşkilâtlanmış bir riyadır.
B. Disraeli: 1845

5 — Bir ihtiyatkâr, sadece kendisinden utanan bir muhafazakârdır.
J. Hookham Frere: 1769-1846

6 — Bir köylü ve bir filozof müsavi surette tatmin edilebilir, fakat müsavatan bahtiyar edilemez.
Dr. Johnson 1709-84

7 — Bir reform fena kullanışların (sui istimallerin) bir tashihidir, bir ihtilâl ise iktidarın değişmesidir.
Edward Bulwer, Lord Lytton: 1805-73.

8 — Demokrasi mezar gibidir, aldığını asla geriye vermez.
Edward Bulwer, Lord Lytton: 1805-73.

9 — Hükmetmek için böl.
XI. ci Louis: 1423-83.

10 — Cebir çare değildir.
John Bright: 1811-89.

Tedavi

— Biz cümle-i asabiyeyi harekete getirmek için hastalara "elektroşok" tatbik etmiyoruz. Şu hasta bakıcı kızı karşılarına geçirip soyunduruyoruz!

"Travasso" nun (Timarhane') nüshasında

Minelbab İlelmihrab

Yazan : Refik Halid KARAY

Damad Ferid Paşa bir müddet daha gecikirse artık hükûmetin iler tutar yeri kalmıyacaktı. Hoş, geldikten sonra da yine kalmadı ya... Fakat, herhalde, o bir "sui idare" oldu, lâkin bu bir "idaresizlik" idi!

Samsun telli heyet-i Vükelânın beyanatına karşı, bize şu izahnameyi naklediyordu :

Harbiye nezareti celilesine üç gündenberi muntazaman takdim ettiğim mufassal raporların henüz alınmamış olacağına kail olmak mecburiyetinde kalıyorum. Mustafa Kemal Paşa on gün evvel Erzuruma gitmek üzere Sivastan hareket etti ve ancak beş gün zarfında Erzuruma vasıl olabildiğini karargâhın Sivasta kalan kısmının kıdemlisine yazdığı telgraftan anladım. Bu işgal ihtimaline karşı mukavemet hakkında kendisinden hiç bir emir telâkki etmedim. Meseleden haberdar olur olmaz ilk işim Canikteki hükûmet-i mahalliye ve askeriye vasıtasiyle İngiliz mümessiline hiç bir haber vermeden çıkarılan bu askerin ihraç edilmesine hiç bir sebep göremediğim gibi bunun halen pek mükemmel olan kolordu mıntakamın asayiş vaziyetini tamamen ihlâl edeceğini ve bunun mesuliyetini kabul edemiyeceğimi, halbuki kolordu mıntakamın bu gibi ihraç ve ilerleme hareketi olmadığı halde her türlü asayişten şahsen mesuliyeti kabul ettiğini ve bu mıntakamın asayişinden hükûmet-i merkeziyeye karşı doğrudan doğruya benim mes'ul olduğumu, ancak bu asayişi ihlâl mesuliyetini deruhte edemiyeceğim için hükûmet-i merkeziyenin malûmat ve muvafakatine iktiran etmedikçe çıkan kuvvetlerin ilerlemesine mukavemete mecbur kalacağımı ve yeniden kuvvet ihracına da aynı sebepler ile muvafakat edemiyeceğimi tebliğ ettim ve bunları derhal Harbiye Nezaretine arzettim.

Müteakiben raporlarla Harbiye nezaretine arzettiğim veçhile benim harekâtımın doğruluğu ve icraatının bitaraflığı İngiliz zabitlerine bais-i itimat olduğu için sözlerimin sıhhatini kabul ve bugün mesele tamamen hal edildi. Gelen bir tabur kuvvetten başka gelecek kuvvet olduğunu zannetmediklerini ve bu gelen taburun da esasen Samsunda ve kısmen Merzifonda evveldenberi bulunmakta olan bir bölüğün tebdili için getirildiği ve eski bölüğün elan iade edilmek üzere gemilere irkâben geri alınacağı ve hakikaten mühim olan asayişe halel vermemek için Merzifonda evveldenberi kaç nefer varsa yalnız o kadar neferin oraya gönderileceği ve mütebakisinin Samsunda kalacağı cevaben bana bildirildi.

Binaenaleyh işbu maruzatıma nazaran mesele tamamen halledilmiş ve İzmirin işgali ve oradaki kıtaller üzerine pek ziyade müteessir olan Ermeni ve Rumların, dahilin dahi yakında işgal edileceği yolunda yapmakta oldukları imalı ve korkutucu telkinatla teessürleri arttırılan dahildeki ahalinin duçar-ı heyecan olarak asayiş vaziyetinin ihlâl edilmesine yine buradaki mümessilin işbu maruzatımın hakikatini takdir ederek vaki olan teshilât sayesinde muvaffak oldum.

> Samsun telinin naklettiği cihetler — Rum ve Ermenilerin korkunç telkinatı — Rafet Paşa Mustafa Kemal Paşa hakkında ne düşünüyor? — Mustafa Kemal Paşa halkı teskin etmiştir."

Ben zannediyordum ki bu mıntakanın asayişinde mes'ul olan ve bu mesuliyetin derecesini takdir ve icabında onu omuzlarına yüklenebilmekle iftihar eden bir kolordu kumandanının en mühim vazifesi bu idi ve hiç bir zaman macera perestane bir surette kâinata meydan okumak fikriyle değildi.

Bundan başka hükûmet-i merkeziyenin muvafakat ve malûmatına iktiran etmiyen işgallere karşı mukavemet etmek dahi Meclis-i Vükelâ kararına iktiran eden bir vazife-i askeriye idi.

Asker sıfatiyle ikincisini, asayişten mesul yüksek dereceli bir memur sıfatiyle de birincisini düşünmek ve tatbik etmek mecburiyetinde idim. Yalnız zat-ı devletlerinden pek istirham ederim ki bugün hasıl olan bu vaziyetin muhafazası hükûmet-i merkeziyece temin buyrulsun. Kolordu mıntakamın asayişine padişahıma ve hükûmetime karşı mes'ul olan Mustafa Kemal Paşa bizzat... (noksandır) benim ve bu mes'uliyeti şahsan kabul ettiğimi hükûmet-i merkeziyeyi dahi işhad ederek İngiliz mümessiline karşı tekrar ediyorum. Eski bir arkadaşınız olan bu bendelerinin istiklâl-i efkârın tesiri altında kalmıyacağını pekâlâ takdir buyurursunuz.

Evvelce pek bozuk olan bu ahvali asayisini pek seri bir surette bugünkü hal-i mükemmeliyete getirmekteki mesaimin ve bilhassa bunu ne kadar az kuvvetle tabik ettirebildiğimin en büyük şahidi İngiliz zabitleridir. İcraatım kuvvetten ziyade şahsî tesirler altında oldu. Şimdi bunun ihlâli pek günah olur ve bunu ihlâl edecek bir harekete muvafakat etmekte bittabi mazurum. Binaen aleyh vaziyetin, hal-i hazırın muhafazasını ve yeni kuvvetlerin çıkarılmamasını temin ve aksi halde bu mes'uliyetin kimin tarafından deruhte edileceğini tayin buyurunuz!

Üçüncü kolordu kumandanının izahatı, tarz-ı tahrir itibariyle oldukça muğlak bulunmakla beraber, icraat ve filiyattaki kuvvet ve muvaffakiyet cihetiyle pek vazıh, pek itimat bahşetti.

Belliydi ki bu asker, mıntakasında halka emniyet vermiş, ecnebî zabitlerine hürmet telkin etmiş, hülâsa iş görmüştü. Fakat Babıâliden yazılan telgraftaki diğer meseleye henüz temas etmemişti. Acaba meskût mu geçecekti? Hayır, izahat şöyle devam ediyordu :

Vaziyet icabederse padişahın iradesine iktiran eden selâhiyetime tevfikan belki de Sivas vilâyetinin bazı aksamında bilâhare irade-i seniyeye iktiran etmek üzere idare-i örfiye ilânını da düşünüyorum. Mustafa Kemal Paşa meselesine gelince benim bu baptaki tekmil malûmatım bundan hayli zaman evvel müşarünileyhin bazı hususat-ı mühimmenin müzakeresi için İstanbula çağırılmış (*) ve kendi tarafından da bu hususatın nelerden ibaret olduğunun sorulmuş olmasından ibarettir. Fakat bu hikâye pek eski ve müşarünileyhin benim mıntakamda bulunduğu zamana aittir.

Mustafa Kemal Paşanın Erzurumda ne yaptığını bilmiyorum. Benim mıntakamda bulunduğu zaman şayan-ı takdir (takbih olacak) hareketini, camilerde vaız verdiğini bilmiyorum. Müşarünileyh halkı galeyana getirmek değil, bilâkis teskine çalıştı. Fakat bu havaliye vürudu bir tesadüf eseri olarak İzmirin işgaline tesadüf etmiş ve halk kendi kendine galeyana gelmiş idi. Mustafa Kemal Paşa bunları daima teskine çalışmış, muvaffak da olmuştu. Fafat miting telgraflarının İstanbula kabul edilmemesi hakkında büyük bir hatay-ı idarî teşkil eden karar halkın heyecanını arttırdı ve bundan müteessir kalan müşarünileyh mahza halkı teskin edebilmek fikriyle bu telgrafların kabul edilmemesini acı bir ifade ile her tarafa tamim etti.

Mustafa Kemal Paşanın gördüğüm hatalı hareketi hemen hemen bundan ibarettir ve bu da bizce diğer bazı hususat gibi halkı teskin ve teselli için yapılmış bir harekettir. Binaenaleyh benim ittihaz ettiğim karar da Mustafa Kemal Paşanın hakikaten muttali olmadığım ahval ve harekâtı ile bilâ irtibat ve müşarünileyten telâkki edilmiş bir emrin... (noksandır) cihetlerini aranmamasını istirham ediyorum. Aldığım haber üzerine vaziyeti pek nazik buldum ve kimseye danışmadan bir karar-ı seri vererek icra ve tatbik ettim. Müşarünileyhin de on gündür Sivasta bulunmadığını da evvelce arzetmiş idim.

8 Temmuz - sene 335
Üçüncü Kolordu Kumandanı

Refet

(Devamı var)

(*) Şevket Turgut Paşa zamanı Paşayı celp için böyle bir hileye müracaat edilmiş olduğunu Babıâli ile müfettiş Paşa arasında cereyan edip neşrini tehir ettiğim muhabeerlerden anlamıştım.

Kuru ot üstünde rahat uyku

"Liliput" den

— Bu yılın bütçesi, geçen yılın bütçesinden 150 milyon fazla olacakmış.

— Şöyle desen daha iyi olur : Bu yılın bütçe açığı geçen yılın bütçe açığından 150 milyon daha fazla olacak !..

Bütçe Hakkında Gazetelerden Başlıklar

★ Yeni bütçenin pahalılık getireceği iddia ediliyor. — Hükûmetin tasarruf edebiyatına rağmen bütçede rahatça yüzde 20 kısıntı yapılabileceği söyleniyor. (Tasvir)

★ Hükûmet tasarruf değil, tasarrufun sadece edebiyatını yapmıştır. — Iktidarın tuttuğu yol hayatı bir kat daha pahalılaştırmaktan başka bir işe yaramıyacaktır. — Mecliste D. P. nin tenkitleri kale alınmıyacak. (Son Posta)

★ Bakana göre Tekel maddeleri pahalılanmıyacak. Şekere benzemesin ! (Son Posta)

★ Yeni vergiler ve zamlar B. M. M. tarafından kabul edilmediği takdirde kabine güç duruma düşecek. — Hükûmetin, hazırladığı tasarıları kanunlaşmış sayıp bütçe yapması garip karşılandı. — Halk partisi çevreleri de son şeker zammının aleyhinde bulunuyorlar. (Hürriyet)

Okul Kitapları Karaborsada

Nihayet okul kitap ve defterleri de karaborsaya düşmüş. Beyaz bir defter 325 - 375, sarı defterler de 150 kuruşa satılıyormuş. Bazı kitaplar da ortadan yok edilmiş. Bunları ancak el altından bulmak kabil oluyormuş.

Gıda maddelerimize olduğu gibi okul kitaplarına da uzanan bu kara eller karşısında nefret duymamak kabil mi?

Bu karaborsa faaliyetine de denaet, şenaat falan filân gibi okkalı kelimelerle hücum edebilir ve bunlarla mücadele edecek kontrol sisteminin iyi değil, hiç işlemediğini bir defa daha belirtebiliriz. Yalnız bu işte önemli bir vazifesi olduğuna inandığımız okul kooperatifleri ne yapıyor ? Neden bunlar, basma ve satma hakkının Milli Eğitim Bakanlığının elinde olan kitapları tedarik edip okurlara hakiki fiyatların vermiyorlar ? Okul - Aile Birlikleri nerede ? Neden menfaatlerini müdafaa için Milli Eğitim müdürlükleri, hattâ Milli Eğitim Bakanlığı nezdinde teşebbüslerde bulunmuyorlar, protestolar yağdırmıyorlar ?

Şayet böyle hareket edilecek olursa, okul kitabı karaborsacılığı muhakkak ortadan kalkar, Milli Eğitim Bakanlığı okul kooperatiflerine elbette yardım eder. Ama hepimiz eli kolu bağlı duruyoruz.

Meskenlerden istenen hava parası gibi, galiba karaborsaya da alıştık, onsuz hiç bir işin yapılacağına inanmıyoruz !

Bir dokun...

Yazdan Bir Hâtıra

Yaz bitti. Plâj safalarına, kır eğlencelerine elveda ! Yazık oldu benim gibilere !.

Gerçi İstanbulda parasız nefes almak dahi kabil değil. Yazın koca şehrin sahillerinde para harcamadan oturup denizi seyrederek bir kuru simit yiyecek yer kalmıyor, her taraf gazinocu baskınına uğruyor. Deniz kıyısında iki karış arsaların bile etrafına kazıklar kakılıp teller geriliyor, köşeye tahtadan bir salaş çatılıyor, orta yere çarpık masalar, kırık sandalyeler diziliyor, cırlak hoparlör yaygarayı basıyor. Al sana birinci sınıf gazino ! Haddin varsa kapıdan adımını at !

Böyle olmakla beraber, bizim gibiler için yazın ucuz tarafından az çok eğlenmek imkânları da var. Ara sıra peynir, ekmek çıkınını yanına alıp bir vapur gezintisi yapmak, kır gazinolarının kapılarına yaklaşmadan etrafında dolaşıp ağız şapırdatarak içeridekileri seyretmek de bir nevi eğlencedir. Benim gibi keseleri ağırca para külfetine katlanamıyan hemşehriler böylelikle hoşça bir vakit geçirirler, göz zevki ile avunurlar.

Yaz geceleri Tepebaşı bahçesinin duvar boyuna sıralanıp bez perdenin aralıklarından başlarını uzatarak gönül eğlendiren hemşehrileirmiz az mıydı ?

O beleşten seyirci kalabalığına bir gece ben de karıştım. Duvara yaklaşırken sağdan soldan muştalanarak bir grupun arasına sıkışıverdim. Oooh, kekâ ! Dirseklerimi duvara dayadım, gözümü perdenin aralığına uydurdum, kulağımı sahneye verdim, gel keyfim gel ! İçeride oturanları görüyorum, şarkıları, çalgıları dinliyorum, cebimden de metelik çıkmıyor. Daha ne isterim ?

Sahnedeki bayanlardan biri ciyak ciyak haykırırken benim solumda duran sarkık bıyıklı adam yürekten bir oof çekerek elini koynuna attı, iç cebinden bir şişe çıkarıp başına dikti, bir kaç yudum yuvarladı, aksırıp tıksırarak yumruğunun tersi ile dudaklarını oğuşturduktan sonra burnunu perdenin aralığına uzattı, derin derin nefes aldı. Yanında duran kadın yılışarak omuzuna bir yumruk indirdi.

— İçtiğin rakı zıkkım olsun da burnundan gelsin, emi ! Şu şişe parasının üzerine bir kaç kuruş daha eklesen de içeri girip biz de adam gibi otursak olmaz mı? "Halid, şu bahçeyi içim çekiyor, bir gece girelim de içeride içelim,, diye kaç defa söyledim sana !

Sarkık bıyıklı adam gözlerini belerterek homurdandı :

— Hadi ulan, enayi !. İçeride oturanlar adam da biz adam değil miyiz ?. Onların dinlediği şarkıları biz de dinliyoruz. Rakımız da var işte. Şişeyi dik başına, perdenin aralığından da kuvvetli bir nefes al. Baksana, masalardaki mezelerin hepsinin kokusu buraya geliyor. Ağzına bir kaç tane de leblebi atarsın, bu kokularla karışınca gazino mezesine döner. İçeirde içenlerin şişelerinde bülbül ötmüyor ya.

Kadın da şişeyi yakalayıp başına dikti, lıkır lıkır içtikten sonra ağzına bir avuç leblebi attı ve burnunu perdenin arasından uzatıp derin bir kaç nefesle bahçeden meze payını da aldı ! Çok geçmeden cilveler, işveler başladı.

Erkek bir aralık karşıdaki bakkala kadar gidip şişeyi tazeledi.

İkinci şişe yarılandıktan sonra ikisininin de gözleri şaşılaştı. Adam ellerini dizlerine vurarark tempo tuttu, kadın yayvan dudaklarını çarpıtarak sahnedeki hanendenin cırlak şarkısını ağzından kaptı. Hem onlar eğlendiler, hem bizi çifte nâra ile eğlendirdiler.

İşte zise parasız yaz eğlencelelrınden bir güzel hatıra. Bundan sonra kapalı eğlence yerlerinde böyle eğlenmemize imkân var mı?

Cemal REFİK

Satıcı Zekâsı

Gazete satan çocuk — Yazıyor! Yazıyor !..

Semih Mümtaz Bey — Ne yazıyor, oğlum ?.

Çocuk — Şekerin merdivensiz minareye çıktığını yazıyor !.

Ah ! Bu halk çocuğu zekâsı !

Aşk ve doktor

Doktor — (Hasta bakıcıya) Sizi seviyorum. Fakat nabzınız hafif atıyor, demek ki siz beni sevmiyorsunuz !

"Carton" dan

ALÇAKLIK DEVAM EDİYOR

Pozantıdan (Son Posta) ya bildirildiğine göre bir kasabadan on üç yaşında bir kız sokak ortasında üç kişi tarafından sırtlanarak kaçırılmış ve şerirler mel'anetlerini icra ettikten sonra nihayet yakalanmıştır. Şimdi kızın velisi dâvâ açmış.

Her zaman yazıyoruz : O kabil alçaklıkları önliyecek sıkı tedbirleri almakta daha ne kadar gecikeceğiz? Millet vekillerinin bu içtimai rezaletler hakkında söyliyecekleri bir söz yok mu?

...ı Zekâsı

...n çocuk — Yazıyor!
...taz Bey — Ne yazı-
...ekerin merdivensiz
...ğını yazıyor !.
...k çocuğu zekâı !

...le dudaklarını oğuş-
...ra burnunu perde-
...uzattı, derin lerin
...nında duran tadın
...una bir yumruk in-
...akı zıkkım olsun da
...sin, emi ! Şu şişe
...rine bir kaç kuruş
...de içeri girip biz de
...rsak olmaz mı? "Ha
... içim çekiyor, bir ge-
...çeride içelim,, diye
...dim sana !
...lı adam gözlerini
...nurdandı :
...n, enayi !. İçeride
...n da biz adam değil
...n dinlediği şarkıları
...uz. Rakımız da var
...k başına. perdenin
... kuvvetli bir nefes
...masalardaki mezele-
...okusu buraya geli-
...r kaç tane de leblebi
...kularla karışınca ga
... döner. İçeirde içen-
...le bülbül ötmüyor

...şeyi yakalayıp başı-
...lıkır içtikten sonra
...ç leblebi attı ve bur-
... arasından uzatıp
...efesle bahçeden me-
...ldı ! Çok geçmeden
...r başladı.
...ralık karşıdaki bak-
...lip şişeyi tazeledi.
...yarılandıktan sonra
... gözleri şaşılaştı.
... dizlerine vurarark
...adın yayvan dudak-
...ak sahnedeki ha-
...k şarkısını ağzından
...lar eğlendiler, hem
... ile eğlendirdiler.
...rasız yaz eğlencele-
...zel hatıra. Bundan
... eğlence yerlerinde
...mize imkân var mı?

Cemal REFİK

ALÇAKLIK DEVAM EDİYOR

Pozantıdan (Son Posta) ya bildirildiğine göre bu kasabadan on üç yaşında bir kız sokak ortasında üç kişi tarafından sırtlanarak kaçırılmış ve şerirler mel'anetlerini icra ettikten sonra nihayet yakalanmıştır. Şimdi kızın velisi dâvâ açmış.

Her zaman yazıyoruz : O kabil alçaklıkları önliyecek sıkı tedbirleri almakta daha ne kadar gecikeceğiz? Millet vekillerinin bu içtimai rezaletler hakkında söyliyecekleri bir söz yok mu?

KİRPİNİN dedikleri

UNUTMAK VE GÜLMEK

Gazeteler bu kış Istanbulda operet kumpanyaları yine daimi temsiller verecek diye yazıyorlar. Memnun oldum. Gençliğimde opereti pek severdim; kar, tipi, ayaz demez, Şehzadebaşından kalkar, birkaç arkadaşla beraber Beyoğluna operet seyrine koşardım.

O devirde Şahzadebaşı Beyoğluna - hele geceleyin - pek uzaktı; araba pahalıydı; atlı tramvay ve tünel seferleri erken kesilirdi. Gidişte Yüksekkaldırıma tırmanır, dönüşte kendimizi Unkapanı köprüsüne verirdik.

Fakat ne neşeli bir dönüştü o... Bunu vesiyle düştükçe yazmak, tekrarlamak bile zevkli oluyor. Köprü üstünde karayel bizi yaprak gibi savururken biz, henüz öğrendiğimiz operet havalarını çağıra söyliye yürür değil, uçardık. Harap ve uykulu Istanbul semtinin şakrak nağmeli gece kuşları idik; hem de zemheride ötüşen kuşlar !

Filvaki bugünün operetleri eskilerine benzemiyor. müzik tarafı oldukça yavan... Fakat ne olsa yine de iyi.

Operetlerin fazileti şudur ki önümüze serdiği yalancı dünya hep şakadan, şarkıdan, danstan ışık, renk ve süsten ibarettir. Yarı çıplak taze kadın bolluğu da - bunlar isterse fazla boyalı, ister az hünerli olsunlar - gence bir türlü, yaşlıya başka türlü tesir eder, herhalde hoştur.

Içlerinden biri olsun tipinizdir yahut geçmişten bir tip hatırlatır.

Ben opereti şöyle tarif ederim : Hiç zararsız ve çok sevimli delilerin yaşadığı bir âlem. O âlemdekiler gülünecek yerde ağlarlar; ağlanacak vaziyette iken gülerler. Ciddiye alınması lâzım gelen bir mesele karşısında birdenbire dansa başlarlar ve en ağır bahis sırasında hep birden türkü çağırmağa başlarlar.

Bunlara bakarken şöyle düşünür, şunu istersiniz :

— Ah, keşke gerçek hayatımızda da böyle yaşamak mümkün olsa. Başımız dara gelince daima şarkı söyliyerek, dansa kalkarak avunabilmek ve neticede daima uyuşarak, bağdaşarak, barışarak muradımıza ermek !

Operetten boşanan ve etrafa dağılan halka bakınca anlarsınız ki günün dertlerini unutmuşlardır; çehreler ferahtır, aydınlıktır. Yürekleri de öyle.

Operet bu bakımlardan şu belâlı dünyaya eski zamanlardan ziyade lüzumludur. Asıl operet devri sayılan 1800-1900 yıllarında insanlar şimdikiler kadar ona muhtaç vaziyette değildiler ki... Dünya zaten toz pembe idi.

Operette bir hoşlandığımız cihet de lâkırdıdan, hattâ kahkahadan yorulduğumuz zaman musikiye, dansa, revülere dönmemiz ve musikiden bıkar gibi olunca da tekrar tatlı sözlere kavuşmamızdır.

Operet temsilleri verilmeyen bir şehir, en hoş tarafından noksandır diyebilirim. Evet, operetler yüksek musiki ve sanat ihtiyacını karşılamazlar; birer müzik mezesi, çerezidirler; elmas değil, boncukturlar. Lâkin en ağır başlı insanlar bile ara sıra çocuklaşmalı, hafifleşmelidir? Operet o işi görür.

Bu gün ayrıca bize üç saat müddet vergi zamlarını, hayat pahalılığını, Moskova müzakerelerini, particilerin nutuklarını unutturacak yahut bizi o acı hâdiselere güldürecektir. Unutmak ve gülmek?

Daha ne isteriz?

KİRPİ

KOŞMA

Önünde diz çöküp ona içimi
Açmak istiyorum, açamıyarum...
Yanıp yıkılırım diyerek ondan
Kaçmak istiyorum, kaçamıyorum...

★

Şu zavallı gönlüm viran bağ gibi!..
Hicran hastasıyım : Derdim dağ gibi !!..
Ateş-i aşkımı bir çıra gibi,
Saçmak istiyorum, saçamıyorum...

★

Feleğin yıkmalı meyhanesini;
Taşlara çalmalı peymanesini...
Mihman olmak için dost hanesini
Açmak istiyorum, açamıyorum...

★

Bir şaşkına döndüm, bilmem niydeyim?..
Halimi kimlere âyan edeyim?..
Bir başka diyara uçup gideyim :
Uçmak istiyorum, uçamıyorum !!..

Necdet Atılgan

— Amerikaya yine 668 kilo altın bozdurulmuş. Neden acaba?
— Herhalde fiyakayı bozmamak için olacak !

Yersiz Konuşmaların Zararı

Lüzumsuz konuşma, daima zarar verir. Bunu bildiğimiz halde yerli yersiz beyanat vermelere devam ediyor, sonra da kabahati başkalarında aramağa kalkıyoruz.

Meselâ buna örnek olarak Maliye Bakanının son beyanatını gösterebiliriz. Henüz ortada fol yok, yumurta yokken kalktı, lüks eşya vergisi ihdas edileceğini söyledi. Bir kere Meclisin açılışına bir aya yakın bir zaman var. Ihdas edileceğini söylediği vergiyi bakalım Meclis kabul edecek mi? Bunları düşünmeden ortaya mide bulandıracak bir lâftır attı.. Şimdi ayıklayın pirincin taşını ! Bir takım idhalât tacirleri, ne gibi malların lüks vergisine tâbi tutulacağını bilmediklerinden siparişlerini durdurmak zorunda kalmışlar.

Buyurunuz bakalım.. Piyasada yine zorla yaratılmış bir darlık başgösterecek, yine bir takım maddeler kara borsaya düşecek, yine bir sürü fırsat düşkününün ekmeğine halis cinsinden tereyağı sürülecek..

50 Yıllık Muharrirler Jübilesi

Hakkı Tarık Us'un himmetiyle, gayretiyle - hattâ o kelimeler yetmez - geceleri gündüzlere katan ve kimbilir ne kadar - kilovat göz nuru dökülmesine ihtiyaç göstermiş olan fedakârlığıyla elli yıllık muharrirler jübilesinin ikincisi de yapıldı.

Bu defaki başarısından dolayı da alkışladıktan ve daha bir çok jubileleri tam bir sıhhat içinde tanzime muvaffakiyetini diledikten sonra bazı tertip kusurlarını belirteceğiz :

1 — Jübilesi yapılan zevat yüze yakın olduğu cihetle onların kısa da olsa hayat ve şahsiyetlerinden kürsü üzerinde bahsetmek saatlerce uzadığına göre bunları bir broşür şeklinde dağıtmak elbette daha doğrudur.

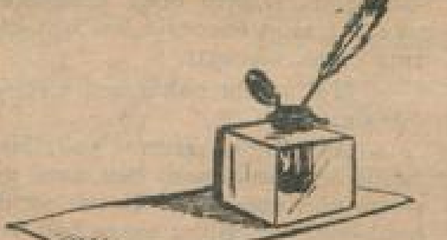

2 — Zira jübilesi tes'it olunan muhterem simaların saatlerce birer kuru iskemle üzerinde beklemeleri yaşları nazarı dikkate alınınca hiç doğru değildir.

3 — Hele yine bu zevatı iki kapı ortasında ve rüzgâr cereyanlarına maruz bir mahalde oturtmak külliyen gayrı caiz ve şiddetle tehlikelidir.

4 — Bu tören esnasında kürsüye çıkıp söz söyliyeceklerin tıpkı o gün Doktor Adnan Adıvar ile Milli Eğitim Bakanının yaptığı gibi kısa konuşmaları lâzımdır; uzun nutuklara imkân verilmemelidir. Hele mevzu ağır olur ve nutkun içinde hoş hatıralar ve sözler bulunmazsa...

5 — Jübileye dahil zevatın resimlerini, isimlerini ihtiva eden jubile programını biraz daha itinalı bastırmak ciheti de temin olunabilir.

Fakat tekrar edelim ki saydığımız noktalar nihayet tertip şeklinin islâhiyle alâkalıdır.

Keşke o gibi irfan işleriyle meşgul birkaç münevverimiz daha olsa da ekserisi emeğinin mükâfatını maddeten göremiyen kalem erbabını mânevi bakımdan böylece memnun edecek başka vesileler, imkânlar bulup hazırlasalar...

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

30—XIV

— 8 —

Geç vakitlere kadar kahvede dereden tepeden lâf ediyorlar. Sabri arada bir :

— "İsmail ağabey, diyor, yapacağımız işi biraz anlat da sana nasıl yardım edeceğimi öğreneyim. Ben şimdiye kadar böyle işlerle uğraşmadım. Acemilikle yanlış bir şey yaparım belki.

İsmail omuzlarını okşuyor :

— Boş ver, Sabri. Bunun için kendini sıkma. Sana zor bir iş verecek değilim ki acemilik çekesin. Kendini küçük görme. Senin elinden her iş geleceğini ben bilirim. Yapacağımız işin anlatılacak bir tarafı yok.

Nihayet yola çıkıyorlar. Hava bulutlu, karanlık bir gece. İki arkadaş haylıca dolaştıktan sonra dar, karanlık bir sokağa giriyorlar, bir binanın duvarının önünde İsmail;

— Haydi bakalım, Sabri, diyor. Sen eğil de şu duvara yaslan, ben senin sırtına basıp pencereye tırmanayım.

Sabri ürpererek geri çekiliyor.

— Ne yapıyorsun, İsmail ağabey? Sen bana kara borsa işi yapacağımızı söylemiştin, şimdi hırsızlık yapmağa kalkıyorsun. Ben bu işi yapamam.

İsmail yavaş sesle :

— Sus, diyor, hızlı konuşma, Sabri. Hırsızlık yapacak değiliz. Burası kumaş deposudur. Sahibi içeride beni bekliyor. Kumaşları verecek, biz alıp başka yere götüreceğiz.

— Sahibi içeride ise ne diye kapıdan girmiyorsun da duvarlara tırmanıyorsun? Bunu hırsızlar yapar.

— Çocukluk etme, kardeşim. Kara borsa işi diyorum sana, anlamıyor musun? Deponun kapısı cadde üzerindedir. Orada polisler bekçiler dolaşır. Geceleyin kumaşları kapıdan çıkardığımızı görürlerse; "Siz bunları kara borsaya götürüyorsunuz" diye yakamıza yapışırlar, mal sahibinin de, bizim de başımızı belâya sokarlar. Senin bu işlere aklın ermez. Kumaşları da pencereden çıkaracağız, sen bekliyeceksin. Sonra ben mal sahibiyle beraber deponun kapısından çıkıp buraya geleceğim.

— Seninle beraber mal sahibi de gelecek mi buraya?

— Elbette gelecek. Kumaşlarını bize bırakacak değil ya.

— Sonra o kumaşları ne yapacağız?

— Kumaş toplarını ikimiz alacağız, mal sahibinin söylediği yere götüreceğiz. İşin o tarafını düşünme sen. Kumaşları çıkardıktan sonra gerisi kolay. Ben mal sahibiyle iki gün evvel konuştum, her şeyi kararlaştırdık. Haydi, lâkırdı ile vakit geiçrmiyelim, eğil de sırtına basıp pencereye çıkayım. Herif içeride bekliyor. Gecikirsek savuşur gider.

Sabri tereddüt içinde ellerini uğuşturuyor :

— Ben bu işi yapamıyacağım, İsmail ağabey. Bana müsaade et de sen başka bir yardımcı bul.

İsmail omuzundan yakalayıp sarsıyor :

— Delirdin mi Sabri, buraya kadar gelmişken vazgeçilir mi? Bir gecede en aşağı beş küz papel kazanacaksın, düşünsene bir kere. Hem bu işte bizim günahımız yok ki. Kara borsacılığı mal sahibi yapıyor. Günahı onun boynuna. Biz kumaşları taşıyıp öbür kara borsacıya teslim edeceğiz, bu işin kârına ortak olacağız.

— Mal sahibi hakikaten içeride mi şimdi?

— Aptallığın lüzumu yok. Mal sahibi içeride olmasa ben nasıl girerim elin deposuna? Herif içeride beni bekliyor. Biraz sonra beraber buraya geleceğiz, sen de göreceksin kendisini. Sana yalan söylemiyorum ya.

— Korkuyorum, İsmail ağabey. Sonra başımız derde girmesin.

— Toyluğu bırak, kardeşim. Senin gibi mert bir erkeğin ağzına korku lâfı yakışır mı? Ayıp ettin vallahi. Korku uğruna beş yüz papali feda edeceksin öyle mi? Evde karına da "ben korktum" mu diyeceksin?

Beş yüz liranın hayali Sabrinin gözlerini parlatıyor. kendi kendine; "Öyle ya, diyor, mademki kara borsacılığı yapan mal sahibidir, bunda bizim ne günahımız var? Korktuğumu Firdese nasıl söylerim?"

Ce. Re

(Devamı var)

Sabun Düşmanı Bir Meşhur

Geçenlerde 92 yaşına basan Bernard Shaw'ın hiç sabun kullanmadığı nihayet kendi beyanatiyle meydana çıkmıştır. Meşhur adam demiştirki :

— "Yüzümüzü bu münasebetsiz nesne ile uğuşturmak neye? Sabun gözlerimizi, burnumuzu, ağzımızı, yıkanmağa muhtaç olan bütün uzuvlarımızı berbat eder. Çocuklara bakınız : Sabundan kaçarlar ve akıllı kadınlar da sabun yerine krem kullanırlar.

Bana gelince : Ben başımı soğuk su dolu bir kaba sokarım; gözlerim açık olduğu halde... Sonra yüzümü yarı kuru hale gelinceye kadar başlarım avuç içlerimle uğuşturmağa ! Daha sonra da bir havlu ile tamamiyle kuruturum."

Bu da bir fikir. Zaten Bernard Shaw hangi işinde başkalarına benzer ki? Fakat gelsin bizim matbaalarda yazıp çizsin, mürettiphaneye ve makine dairesine gidip gelsin de ellerini ve yüzünü sabunsuz yıkayarak halk içine çıksın !

— Bunlar Amerikan sümüklüböcekleri... Tek katlı ev yerine sırtlarında kat kat binalar taşıyorlar

"Travasso" dan

Sanat aşkı

Ressam — Biraz yana çekilir misiniz? Güzel bir grup manzarasını örtüyorsunuz !

"Frolic" den

SAÇMA PAHALILIĞI

(Av ve Deniz) mecmuasında okuduğumuza göre saçma fiatlarının birden 200 kuruşa çıkması bütün avcıları hayrette bırakmış.

Av saçmasının pahalılanmasına, her şeyin fiat yüksekliğine tutulduğu şu sırada biz şaşmadık. Avcılar, saçma sapan konuşmaların devlet hazinesine çok daha pahalıya mal olduğunu, hem de tamamiyle boşa gittiğini elbette biliyorlardır. Asıl şaşılacak ve acınacak saçma pahalılığı budur.

Yalan Değil

— Şu adam yok mu, dik kafalının biridir.

— Tanır mısınız?

— Evet ! Müşterimdir, ben şapkacıyım da !

Dâvet

— Güzin seni altın düğünüme davet ediyorum.

— Ayol sen sapıttın mı? Daha yirmi yaşında yoksun, sonra da evli değilsin.

— Evet iki hafta sonra bir milyonerle evleniyorum.

Hayat Pahalılığı

Karakolda komiser, polislerin yakalayıp getirdiği şüpheli bir adamı sorguya çekerken der ki :

— Senin herkese karşı fena niyet beslediğin anlaşılıyor !

— Ben mi? Bu pahalılıkta kendimi doğru dürüst besleyebilsem daha ne isterim?!

Doğru Söz Buna Derler

Şu satırları dikkatle okuyalım : "... Değil böyle - şeker gibi - mühim gıda maddelerine, hattâ rakı, şarap, tütün gibi keyif maddelerine bile zam yaparken Meclisten her defasında bir kanun geçirmesi lâzım iken gümrükleri bile istediği zaman ziyadeleştirmek selâhiyeti hükûmete verilemez."

Altında A. Adnan Adıvar imzası bulunan bu satırlar şimdiye kadar o bapta söylenmiş sözlerin en doğrusudur. Hükûmetin eline Millî Korunma Kanuniyle verilen selâhiyet - hiç de iyi kullanılmadığı için - behemehal geri alınmalıdır. Gazete kapatmak selâhiyeti Bakanlar Heyetinden alındı ama bütün vergileri, resimleri keyfince arttırmak gibi diktatörce başka bir kudret hâlâ o eldedir.

Muhalif politika adamlarımızın miting ve toplantı nutuklarında bu mühim cihet unutuluyor da çok defa söz gevezelikten ve şahsiyattan ibaret kalıyor. Ekseriyet partisinin halk arasındaki mevkiini sarsan da zaten Bakanlar Heyetine Millî Korunma Kanuniyle verilen o selâhiyetin fena kullanılması değil midir?

Güldürecek Yer Bulmuş!

Ali beylere bayramda bir misafir gelir, ev sahibesi ziyaretçiyi bir türlü hatırlıyamaz. Nihayet Bay Ali karısına dönerek :

— Canım nasıl olur da Veliyi tanımazsın, der, hani annenin cenazesinde bizi bir çok güldürmüştü !

Bir O Varmış

Adamın biri arkadaşiyle konuşurken birdenbire :

— Ben meslek değiştiriyorum.

— Ne yapmak niyetindesin?

— İyi bir dedektif olacağımı sanıyorum. Bir yerde okudum; işliyen bir kafa, büyük cesaret, bir de tabanca lâzımmış. Bende tabanca var.

Miyop Kont

— Rica ederim, Kontes... Eteklerinizi indiriniz. Size bacaklarınızı göstermek yakışmaz !

"Marius" dan

— Doktor kilo almamı istediği için beni yemeğe götürüyor !

"Amerikan karikatürü"

Bizim Bir (Donanma - Deniz) Şarkımız Neden Yok ?

Donanma bayramında Ankara radyosu pek iyi yaptı; halka Tuna boyu ve yeniçeri havaları dinletti. Fakat düşündük : Bizim bir (Donanma - deniz) şarkımız yahut marşımız neden olmasın? Aklımızdan çıkmadı : Vaktiyle Turgut reis için düşmanları şöyle bir şarkı yapmamışlar mıydı :

"Malta şövalyelerinin yüzlerine bakınız :"
"Hepsinin yanakları korkudan dehşetle solmuş".
"Ispanya ve Italya sahillerinden feryatlar geliyor."
"Çünkü denizlerin arslanı Turgudun sancağı göründü."
"Ateş ! Baç topuna ateş"
"Şimdi gökleri yaran gümbürtüyü dinle."
"İşte, düşmanın bir direği kırıldı."
"Bir küreği battal oldu.."
"Eyvah ey Turgut !"
"Senin önünden kaçmak da"
"Seninle harb etmek de boş şeydir."

Madem ki artık bir Donanma - Deniz bayramımız var, bize bir de donanma şarkısı ve marşı ister. Hattâ donanma Bayramı diye bir gün seçilmemiş olsaydı bile hadsiz hesapsız deniz ve donanma şereflerimizden ilham alınarak şimdiye kadar sanatkârlarımız engin denizlerin sesini ve korkunç top gürültülerini yad ettiren güfteler yazacak ve bir çok besteler vücude getireceklerdi.

Ben esmeri
Fındık ile fıstık ile beslerim !

Ve

Yolculuk var, yolculuk !

Kifayet etmez, hattâ :

Kalbimdeki son aşka..

lardan vakit bulamıyoruz ki ! Başka memleketlerde onlarda olur; bizim istediklerimiz nev'inden şiddetle lüzumluları da...

(Donanma-Deniz) şarkısı veya marşı için bahriyemiz bir müsabaka açsa acaba gayrete gelir miyiz? Gayret bizden, ilham ve muvaffakiyet Allahtan !

Olmuş hikâyeler :

Ahmet Rasim ve Bir Şarkısı

Üstad Ahmet Rasim, kuvvetli bir muharrir, değerli bir tarihçi, iyi bir bestekârdı. Ölünceye kadar yaşadığı rind hayatından bir parçayı, aşağıda okuyacaksınız :

Ahmet Rasim, kendini kapmış, koyuvermiş üç beş ay evinin semtine uğramamış.

"İç bade, güzel sev de ne derlerse desinler"
"Meyhanede yat evde ne yerlerse yesinler"

Beytine uygun bir hayat sürmüş, meyhane peykelerinde sabahlamış, kir pas içinde kalmıştı.

Nihayet temizlenmek; derlenip toparlanmak ihtiyacını hissetmiş, Bakırköydeki evinin yolunu tutmuştu.

Refikası, halim, selim, sabırlı, muhterem bir hanımefendiydi. Onu, daima mazur görür, kıracak hiç bir harekette bulunmazdı. Nitekim bu sefer de bir serzeniş bile etmeden Ahmet Rasimi karşılamış, derhal su ısıtmış, kocasını yıkamış; sandıktan çıkardığı mis gibi sabun kokulu tertemiz iç çamaşırlarını giydirmiş, elbisesini ütülemişti. Aynanın karşısında kendisine çeki düzen veren Ahmet Rasim :

— Hanım, diye lâfa başlamıştı. Eve gelirken yolda Selâmi Paşaya tesadüf ettim. Beni çağırdı, Miltiyadinin gazinosunda bekliyor.

Refikası, üç aydır yüzünü görmediği kocasına mümanaat etmemiş, onu kapıya kadar geçirmiş ve Ahmet Rasim dışarı çıkarken yalnız şu sözleri söylemişti :

— Bey sakın geç kalmayınız, bu akşam erken geliniz !

Bu rica Ahmet Rasimin sanatkâr kafasında bir anda akisler yapmıştı. Miltiyadinin gazinasuna doğru hem yürüyor, hem mırıldanıyordu :

— Sakın geç kalma, erken gel !

Ahmet Rasim, masaya otururken bu, tek mısraın altını tamamlamış, bestesini yapmış ve dostu Selâmi Paşaya şöyle demişti :

— Evden çıkarken refikam bana tenbih etti : "Sakın geç kalma erken gel!" dedi. Ben de yolda buraya gelinceye kadar bunu bir kıt'a haline getirdim, besteledim.

Ahmet Rasim kadehinden bir yudum içmiş, ellerini dizlerine vurarak usûl tuta tuta şimdi hepimizin bildiğimiz meşhur şarkısını biraz kalınca sesiyle okumağa başlamıştı :

"Sakın geç kalma erken gel"
"Bu akşam gün batarken gel"
"Ne müşkül ayrılık hali"
"Bu akşam beklerim yari"
"Sakın geç kalma erken gel"
"Bu akşam gün batarken gel"

Bu sırada Ahmet Rasimin gözüne gazinodaki lâterna ilişmişti. Derhal onun dişlerini Ahmet Rasimin bu yeni şarkısına göre ayarladılar ve şarkıyı lâterna ile çalmağa başladılar.

Coştukça coşmuşlardı. Nihayet Selâmi Paşa şu teklifte bulundu :

— Lâternada bu yeni şarkıyı çala çala eve gidelim !

Hep beraber ayağa kalktılar; önde lâterna, arkasında Selâmi Paşa ve Ahmet Rasim, Bakırköy sokaklarına bir nağme dalgası halinde döküldüler..

O akşam Ahmet Rasim sabaha karşı evine gelebilmiş, erken tavsiyesine bukadarcık .olsun riayet edebilmişti.

★

Kızarsam

— Mari eczacı geceleri rahat uyumak için aldığım şurubu gönderdi mi?

— Hayır bayım, daha göndermedi.

— Öyleyse git ona söyle. Bir çeyreğe kadar yollamazsa, içmeden uyuyorum, parasını da vermem !

Pot Kırmak

Bir toplantıda az evvel tanışan iki genç konuşuyorlar.

— Şu kraşıdaki kızla dansettim, hiç bilmiyor, mütemadiyen ayaklarımı çiğneyip durdu.

— Ha ! Evet kardeşim.

Genç bozulur, tamire çalışır:

— Kardeşiniz olduğunu bilmiyorum, sağ tarafında duran kızdan bahsediyorum.

— Ya ! o da nişanlım !

Ceza yazan polise iltifat

— Ne güzel el yazısı !

"Punch" dan

YALNIŞ GELMİŞ

Bir yeni zengin, hiç bir hastalığı olmadığı halde doktora gitmek modasına uyar, tabii zenginliğinin icabı meşhur bir doktora gider.

Doktor sorar :

— Şikâyetiniz nedir? Ne hissediyorsunuz?

— Vallahi doktor, pek bilmem ama, her halde iyi değilim.

Doktor hastaya yardım etmek ister.

— Meselâ hayat tarzınız nedir? Ne gibi yemekler yersiniz? Uykunuz nasıl?

— Doktor at gibi çalışırım, acıkınca öküz gibi yemek yerim, geceleri de yorulur manda gibi yatar, uyurum.

— O halde yanlış geldiniz bayım, size bir baytar adresi vereyim de oraya gidiniz.

KALECİK
"Kırmızı"
Ankara bölgesinin şaraplık üzümlerinden yapılmıştır.
Milletararası şarap Kongresinde en çok takdir kazanan bir çeşidimizdir.
Tekel

AYDEDE

SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

Lüks Vergisi

Şu mübarek bayram üzeri Maliye Bakanının verdiği beyanata ne buyurulur? Lüks vergisi de nedir, ne mene şeydir?

Çocuklarına öteberi almak için Beyoğlunun pasajlarına, büyük mağazalarına değil, İstanbulun Mahmutpaşasına giden bir arkadaşım ateş püskürüyor, terter tepiniyor, yumruklarını sıka sıka bağırıyordu :

— Hınzır kâfiri az daha tepeliyecektim; iki gün evvel etiketinde on iki lira yazan bir bluza yirmi lira istemeğe utanmadı. Sebebini sorunca da : "Ne yapalım? dedi. Bu luks madedir. Veryi kabul olsun, iki misline bulamazsun!"

Evet, piyasa şimdiden bu hale geldi. Ya kanun kabul edilirse? O zaman siz seyredin kargaşalığı.. herşey arap saçına dönecek, işin içinden çıkmağa imkân bulunmıyacak, kanunu kendine göre tefsir edecek birçok kişiye rastlanacak, onların acaip talepleri karşısında lal ü ebkem kalacağız.

Dünyanın medenî addedilen memleketlerinde musluklarından su akmıyan apartımanlara "eksiği var" nazariyle bakılır da, bizdeki benzerlerinden ne hakla lüks vergisi alınmağa kalkılır? Madem ki öyledir ve madem ki medenî seviyeye yükselmiş vatandaşlarımızdan bu vergi alınacaktır, alınmağa karar verilmiştir, neden ve niçin biraz daha derin düşünülmez ve bu kanun daha şumullü bir hale getirilmez. Belki "unutulmuştur" diye biz buraya - bu zihniyetin bir ifadesi olarak - sıralıyalım:

Palamut balığı dururken kılıç balığı yiyenden de lüks vergisi alınmalı, midyeye omuz silkip istiridye veya pavurya ile ıstakoza el uaztanlar da unutulmamalıdır.

Çarık dururken iskarpin giyenler neden bu kanunun şümulüne girmesin? Ya kıl elbise yerine yünler, pamuklu kumaşlar giyenler? Hemen yakalarına yapışmalı, lüks vergisini tarh etmelidir.

Mektuplarını âdi gönderecekleri yerde tayyare postasına verenler de katiyen hatırdan çıkarılmamalıdır. Hele telgrafa müracaat edenlerin en ağır vergiye tâbi tutulmaları icabeder.

Yeni Neşriyat :

AV VE DENİZ SPORLARI

Av ve Deniz dergisi yerine yayınlanmağa başlanan (Av ve Deniz Sporları) dergisinin 2 nci sayısı değerli yazılar ve pek güzel resimlerle çıkmıştır. Okurlarımıza tavsiye ederiz.

Bir büyüklük delisi

— Şu gördüğün yok mu? Kendisi ni Allah zannetmiyen bir büyüklük delisi..

— Fakat akıllılar sonunda onu buna inandırdılar !

"Travasso" nun (Tımarhane) nüshasından

Ekstra ekstra Dersan yağlarını kullanınız.

KOLEKSİYONLARIMIZ HAKKINDA MÜTEADDİT SUALLERE CEVAPLARIMIZ

Muhterem okuyucularımızdan müteaddit zevatın suallerine cevaben arzedelim ki :

1 — Koleksiyonumuz 6 ay hitamında yani 52 nüsha itibariyle ciltlenecektir. Bu suretle senelik nüshalarımız 2 cilt teşkil edecektir.

2 — Ciltler orta sahifelerimizin iyice açılıp okunmasını temin edecek şekilde olacaktır.

3 — Arzu edenler boş ciltleri bize mal olacak fiatla alabilecekler veya ellerinde bulunan nüshaları vasıtamızla ciltletebileceklerdir.

4 — İdarehanemizde ancak 400 koleksiyonluk gazete nüshası saklanabildiğinden ciltli koleksiyon almak niyetinde olanların sıraya konmak üzere adreslerini bildirmeleri lâzımdır.

SEN - BEN

Ağızdaki her çeşid kokuyu giderir ve güzel bir koku bırakır. Sıhhatini ve başkasını rahatsız etmemeği düşünen herkesin kullanacağı müstahzar. 15 komprimelik orijinal ambalâjlarda satılır. 25 kuruş Deposu : Cağaloğlu Halkevi karşısı No. 58

Bize de Garip Geldi!

Şimdi müsaade ederseniz bütçenin fasılları üzerinde konuşalım :

Başbakanlık bütçesindeki yüz kırk dört bin ikiyüz onsekiz lira tasarrufa ne dersiniz ? Gene Sakamızı beğenmezsiniz; suyun başında olmasına rağmen gene ilk kısıntı ondan geliyor... Kim bilir, aşçıbaşı ile sofracı, aşçı yamakları ve şoförleri ne kadar endişe içindedirler ! İster misiniz; memurlardan kısılmış da mutfak, ve seyrüsefer kadroları aynile ipka edilmiş olsun ?..

Fakat Ziraat Bakanlığının sermaye, kredi ve tesis masraflarına sadece 622,100 lira eklenip de, Emniyet Genel Müdürlüğü ile Jandarma bütçelerine 8 buçuk milyon liar zammedilip hepsinin birden 77 milyon liraya çıkarılmasına ne buyurulur ?.

Biz Türkiyeyi ziraat memleketi bilirdik; meğerse jandarma ve polis memleketi olmuş da haberimiz yok !..

Yedekçi (Vatan)

Bir Daha Gitmiyecekmiş ?

— Şu lokanta yok mu? Bir daha onun kapısından içeriye ayak basmıyacağım !

— Neden? Yemekleri pek mi fena?

— Hayır.. Fakat geçen gün bir müşteri paltomu giyip gitmiş, bana kendisininkini bırakmış. Bir daha gidecek olursam belki paltonun sahibine rastlarım. Paltosunu geri alır !

Sahibi : F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden:
Z. Çalıkoğlu
İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği yer :
Murat KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı yer: TAN Matbaası

DENTOSİL

Diş Macunu

Türkiyenin en büyük, en zengin, çok renkli
KADIN GAZETESİ
Hanımeli
10 uncu sayısını mutlaka alınız.
Sonbahar modasının esasları, birçok el işi modelleri pratik bilgilerile roman, hikâye, fıkra ve güzel yazılarla
40 renkli sahife 50 kuruştur.
İstanbul TAN Matbaası